

Ομιλία: Ανάχωμα στην Παραπληροφόρηση, η Γνώση Τελετή Αποφοίτησης Ιούνιος 2021

Αγαπητές και αγαπητοί απόφοιτοι,

Αγαπητά μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας,

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Κυρίες και κύριοι,

Με χαρά και συγκίνηση θα απονείμω σήμερα τα πτυχία μετά από μια δύσκολη περίοδο κατά την οποία το πανεπιστήμιό μας χρειάστηκε να αναπροσαρμόσει τον τρόπο λειτουργίας του και ιδιαίτερα την εκπαιδευτική διαδικασία μεταβαίνοντας από τη δια ζώσης, σε εξ αποστάσεως διδασκαλία. Στόχος ολόκληρης της πανεπιστημιακής κοινότητας ήταν η επιτυχής ολοκλήρωση των σπουδών των φοιτητών μας χωρίς καθυστερήσεις και χωρίς συμβιβασμούς στο επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Νομίζω στον τομέα αυτό τα πήγαμε καλά και είμαστε περήφανοι που καταφέραμε κάτω από δύσκολες συνθήκες να λειτουργήσουμε σωστά, έχοντας πάνω από όλα ως προτεραιότητα τη διαφύλαξη της υγείας των φοιτητών μας και του προσωπικού. Λόγω και των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας, το πανεπιστήμιο δεν πραγματοποίησε τελετές αποφοίτησης κατά την περσινή χρονιά δίνοντας υπόσχεση ότι τελετές θα πραγματοποιηθούν όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν. Φέτος πήραμε την απόφαση να κάνουμε τις τελετές αποφοίτησης, τηρώντας όλα τα υγειονομικά πρωτόκολλα και κατόπιν συνεννόησης με το Υπουργείο Υγείας. Μάλιστα, αναγνωρίζοντας πόσο σημαντικό είναι για ένα απόφοιτο και τους οικείους του η συμμετοχή σε τελετή αποφοίτησης και υλοποιώντας την υπόσχεσή μας, δώσαμε τη δυνατότητα και σε αποφοίτους της προηγούμενης χρονιάς να συμμετάσχουν στις τελετές.

Η σημερινή τελετή είναι γιορτή επιβράβευσης των αποφοίτων μας για την ολοκλήρωση των σπουδών τους, για την κατάκτηση της γνώσης, για την απόκτηση δεξιοτήτων.

Αγαπητές και αγαπητοί απόφοιτοι,

Σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, σε μια κοινωνία απαιτητική, το πτυχίο σας είναι σταθμός στην προσωπική σας ιστορία, κομμάτι αναπόσπαστο πια του εαυτού σας. Γιατί το πτυχίο δεν πιστοποιεί μόνο τις γνώσεις σας, αλλά σηματοδοτεί και την έναρξη μιας νέας πορείας.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών σας προσπαθήσαμε να ενεργοποιήσουμε την κριτική σας σκέψη, να σας κάνουμε να αναζητάτε την αλήθεια, να αμφισβητείτε αυτά που σας παρουσιάζονται χωρίς επιστημονική τεκμηρίωση.

Ζούμε σε μια εποχή που η αντικειμενικότητα δεν είναι πάντοτε δεδομένη, η παρουσίαση πραγμάτων και καταστάσεων είναι πολλές φορές μεροληπτική και επικίνδυνη. Ιδιαίτερα όταν αυτή η παρουσίαση συνοδεύεται από ένα ψευδοεπιστημονικό μανδύα, πολύ συχνά από ανθρώπους που έχουν κάποια σημαντική θέση στην κοινωνία, έχουν κάποιο κύρος, κύρος όμως που δεν το έχουν αποκτήσει γιατί είναι ειδικοί σε αυτό που παρουσιάζουν.

Ο ψηφιακός κόσμος έδωσε στον καθένα απεριόριστη δύναμη για ελεύθερη έκφραση, απελευθέρωσε όμως και φωνές που παραπληροφορούν, φωνές που δηλητηριάζουν, που είναι φωνές τοξικές, που δεν φιλτράρουν κριτικά τις απόψεις τους, που δεν τους διέπει μία αυτοκριτική διάθεση, που δεν ασπάζονται πανανθρώπινες αξίες.

Χάρη στην πρόσβαση στη γνώση σήμερα είναι ίσως ευκολότερο από ποτέ να αναζητήσουμε πραγματικά ψήγματα αλήθειας. Αλλά παράλληλα και πάρα πολύ δύσκολο. Σήμερα οι ψευδείς ειδήσεις, οι θεωρίες συνωμοσίας έχουν

κατακλύσει το διαδίκτυο – τις συναντάμε ακόμα και στα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης - και κυριαρχούν στις δημόσιες συζητήσεις· κι αυτό που φαντάζει τόσο εύκολο – η επαφή με την αλήθεια - είναι στην πραγματικότητα τόσο δύσκολο.

Ο λαϊκισμός είναι σε έξαρση, η υπερβολή, η παραπληροφόρηση και οι μισές αλήθειες κυριαρχούν. Ποιό είναι λοιπόν το χρέος των πανεπιστημίων, το καθήκον των φοιτητών και των ακαδημαϊκών σ' αυτήν την καινούρια πραγματικότητα; Είναι νομίζω η συνεχής αναζήτηση της αλήθειας, η ανάδειξή της και η προάσπισή της. Και η προάσπισή της αλήθειας δεν γίνεται δογματικά με στείρα επιχειρηματολογία αλλά με τη γνώση και την επιστημονική τεκμηρίωση. Αλλά γνώση και επιστημονική τεκμηρίωση απαιτούν εγρήγορση, συνεχή προσπάθεια και εν τέλει κουλτούρα δια βίου μάθησης.

Σήμερα λοιπόν, όταν αναζητούμε την αλήθεια, οφείλουμε στους εαυτούς μας και στους συνανθρώπους μας να είμαστε εμείς ο αυστηρότερος κριτής μας. Πριν να ξεστομίζουμε τις αλήθειες μας πρέπει να τις φιλτράρουμε, ώστε ό,τι πούμε να το λέμε με σιγουριά και η αλήθεια μας να είναι χρήσιμη στην κοινωνία.

Σ' αυτό τον κόσμο, που ολοένα αλλάζει πρέπει να αναζητήσουμε και να «μιλάμε» την αλήθεια, όπου και να βρίσκεται. Πρέπει να υπερασπιζόμαστε τον άνθρωπο, να προασπιζόμαστε τη δημοκρατία και το διάλογο, τις πανανθρώπινες αξίες, να είμαστε πολέμιοι του ρατσισμού, των ακραίων αντιλήψεων και της καχυποψίας που έχουν ως κύριο εργαλείο την παραπληροφόρηση ή την ελλιπή πληροφόρηση.

Για να πολεμήσουμε την παραπληροφόρηση, τη μισαλλοδοξία, το μίσος και τις ακραίες αντιλήψεις, χρειάζεται να ψάχνουμε την αλήθεια, να μην δεχόμαστε αβίαστα ότι μας πλασάρεται και το πιο σημαντικό να αντιμαχόμαστε στα

παράδοξα που ακούμε, να αντιμιλάμε στα ψέματα που πολλοί τόσο εύκολα παρουσιάζουν ως αλήθειες.

Μόνο τότε, ο κόσμος μας θα είναι ασφαλής, μόνο τότε θα καθιερωθεί μία κουλτούρα σεβασμού και δημιουργίας.

Ως πανεπιστήμια καλούμαστε να είμαστε οι δημιουργοί και αναμεταδότες της γνώσης. Καλούμαστε να είμαστε οι αγγελιοφόροι της νέας αλήθειας που βασίζεται σε τεκμήρια και αποδείξεις.

Αγαπητές και αγαπητοί απόφοιτοι,

η αλήθεια σας, οι γνώσεις σας, οι δεξιότητές σας είναι και τα «όπλα» σας με τα οποία καλείστε να πορευτείτε από εδώ και εμπρός.

Ως νέοι, ως επιστήμονες, μα πάνω από όλα ως άνθρωποι, χρειάζεται να διαφυλάξετε την αντικειμενική αλήθεια. Γιατί η υποκειμενικότητα της άποψης και οι ακραίες αντιλήψεις δεν μπορούν να υπερτερούν δεδομένων και καθιερωμένων αξιών.

Μπορεί να μην το αντιλαμβανόμαστε τώρα, αλλά το ψέμα στοιχίζει κι έχει υψηλό κόστος. Κινήματα που έχουν ως ερείσματα την παραπληροφόρηση και τις μισές αλήθειες, αποκτούν τεράστια δύναμη, επειδή ακριβώς στις παραπλανητικές τοποθετήσεις δεν χρησιμοποιείται αντίδοτο για προάσπιση της αλήθειας. Πολλές φορές κάτι που θεωρείται αυτονόητο, κινδυνεύει, επειδή μέσα στη σιγουριά μας, ξεχάσαμε να φωνάζουμε την αλήθεια. Για παράδειγμα η κλιματική αλλαγή δεν είναι μύθος όπως κάποιοι ισχυρίζονται, αλλά συντελείται και βιώνουμε ήδη τα αποτελέσματά της. Ο εμβολιασμός σώζει τη ζωή μας, ο εμβολιασμός μας ελευθερώνει, δεν μας κάνει υποχείριο. Οι αξίες μας και ο πολιτισμός μας δεν κινδυνεύουν από το μικρό Αϊλάν επειδή είναι ξένος, αλλά κινδυνεύουν αν στεκόμαστε αδιάφοροι μπροστά στο άψυχο

κορμάκι του μικρού Αϊλάν. Οι ατεκμηρίωτες τοποθετήσεις που απευθύνονται μόνο στο συναίσθημα παρασύρουν, οι ακραίες αντιλήψεις τρέφουν το μίσος και μόνο καταστροφικές μπορούν να είναι για την κοινωνία.

Αγαπητές και αγαπητοί απόφοιτοι,

Καλείστε να διαμορφώσετε ένα κόσμο καλύτερο από το σημερινό. Για να το πετύχετε αυτό, για να κτίσετε ένα υγιές μέλλον πρέπει το αφήγημά σας να είναι αληθινό, πρέπει να βασίζεται στη γνώση, να βασίζεται σε γεγονότα, επιστημονική τεκμηρίωση, δεδομένα και πανανθρώπινες αξίες.

Όλα όσα μάθατε, ο τρόπος σκέψης στον οποίο έχετε εκπαιδευτεί και οι δεξιότητες που αποκτήσατε κατά τη διάρκεια των σπουδών σας, θα είναι χρήσιμα εφόδια στην πορεία σας προς την αναζήτηση και διάδοση της αλήθειας, Ας είναι η αλήθεια τα φτερά σας, το αντίδοτο στα τοξικά ψέματα, τους τοξικούς ανθρώπους, τις τοξικές συμπεριφορές, στις τοξικές ιδέες, στις ανεύθυνες τοποθετήσεις. Γιατί σε τελική ανάλυση, ανάχωμα στην παραπληροφόρηση είναι η γνώση. Για να υλοποιηθούν όλα όσα οραματίζεστε, και για να έχουν παρόν και μέλλον χρειάζεται να στηρίζονται στην αλήθεια, τη δικιά σας αλήθεια, τη μελετημένη, που την σκεφτήκατε και τη φιλτράρατε ως επιστήμονες, ως ερευνητές, ως κριτικά σκεπτόμενοι και συμπονετικοί άνθρωποι.

Συγχαρητήρια για τη σημερινή σας αποφοίτηση. Πιστεύουμε σε εσάς, πιστεύουμε στις δυνατότητές σας. Πιστέψτε κι εσείς στον εαυτό σας, οπλιστείτε με αλήθεια και υπομονή και διαμορφώστε την κοινωνία που σας αξίζει.

Σας ευχαριστώ.